

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Bendrasis Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 97/21
2021 m. birželio 9 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje T-47/19
Dansk Erhverv / Komisija

Bendrasis Teismas panaikino Komisijos sprendimą, kuriame konstatuojama, kad užstato už tam tikras gėrimų, kuriuos Vokietijos pasienio parduotuvės parduoda Danijoje gyvenantiems klientams, pakuotes nerinkimas nėra valstybės pagalba

Komisija per pirminį etapą negalėjo įveikti visų didelių sunkumų, kurių patyrė siekdama nustatyti, ar užstato nerinkimas yra valstybės pagalba

Vokietijos federaliniu teisės aktu *VerpackV*¹ į nacionalinę teisę buvo perkelta Direktyva 94/62 dėl pakuočių ir pakuočių atliekų². Dėl tam tikrų vienkartinį gėrimų pakuočių šiame teisės akte yra nustatyta užstato, kuris turi būti renkamas visais platinimo grandinės etapais, kol bus parduota galutiniam vartotojui, ir kurio suma turi būti gražinta gražinus pakuotę, sistema, į kurią įtrauktas pridėtinės vertės mokestis (PVM). Šio užstato nerinkimas yra administracinis pažeidimas, už kurį gali būti skiriama iki 100 000 EUR bauda.

Remiantis Vokietijos Konstitucijoje numatytu kompetencijos pasidalijimu, už šio teisės akto įgyvendinimą atsako regioninės valdžios institucijos ir jos gali jį taikyti nustatydamos administracinius potvarkius arba skirdamos baudas. Šiomis aplinkybėmis Šlėzvingo-Holšteino ir Meklenburgo-Vakarų Pomeranijos (Vokietija) valdžios institucijos nusprendė, kad pareiga rinkti užstatą netaikoma pasienio parduotuvėms, jeigu gėrimai parduodami tik klientams, gyvenantiems, be kita ko, Danijoje, ir jeigu jie raštu (pasirašydami eksporto deklaraciją) įsipareigoja vartoti šiuos gėrimus ir pašalinti jų pakuotes už Vokietijos teritorijos ribų.

Manydama, kad šis atleidimas nuo pareigos rinkti užstatą už vienkartinės gėrimų pakuotes reiškia neteisėtos ir su vidaus rinka nesuderinamos pagalbos suteikimą šiaurės Vokietijos šiaurės mažmeninės prekybos įmonių grupei, *Dansk Erhverv*, t. y. Danijos įmonių interesams atstovaujanti profesinė asociacija, Komisijai pateikė skundą dėl valstybės pagalbos. Pasibaigus pirminio nagrinėjimo etapui Komisija priėmė sprendimą, kuriame konstatavo, kad ginčijamos priemonės, t. y. užstato nerinkimas, su užstatu susijusio PVM nesurinkimas ir baudų neskyrimas įmonėms, kurios nerenka užstato, nėra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (toliau – ginčijamas sprendimas)³.

2019 m. sausio 23 d. *Dansk Erhverv* pareiškė ieškinį dėl to sprendimo panaikinimo. Nagrinėdamas šį ieškinį Europos Sąjungos Bendrasis Teismas pateikė svarbių patikslinimų, pirma, dėl nuostatų, susijusių su valstybės pagalba, sąsajos su kitomis Sąjungos arba nacionalinės teisės nuostatomis ir, antra, dėl pasekmių baudų srityje, susijusių su taikytinos normos aiškinimo sunkumais, nustatant, ar buvo panaudoti valstybės ištekliai.

Bendrojo Teismo vertinimas

Pirma, Bendrasis Teismas patikslina, kiek galima veiksmingai remtis nuostatų, kurios nėra susijusios su valstybės pagalbos teise, pažeidimu siekiant nustatyti Komisijos šioje srityje priimto

¹ *Verordnung über die Vermeidung und Verwertung von Verpackungsabfällen (Verpackungsverordnung)* yra 1998 m. rugpjūčio 21 d. Nutarimas dėl pakuočių atliekų prevencijos ir utilizavimo (BGBl. 1998 I, p. 2379).

² 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų (OL L 365, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 13 t., p. 349).

³ 2018 m. spalio 4 d. Komisijos sprendimas C(2018) 6315 *final* dėl valstybės pagalbos SA.44865 (2016/FC) – Vokietija – Tariama pagalba Vokietijos pasienyje esančioms gėrimų parduotuvėms.

sprendimo neteisėtumą. Šiuo klausimu, Bendrojo Teismo nuomone, reikia skirti Komisijos sprendimą, susijusį su pagalbos suderinamumu su vidaus rinka, nuo jos sprendimo, kuriame nusprendžiama dėl pagalbos buvimo. Pirmuoju atveju, kadangi pagalba, kurios tam tikros įgyvendinimo taisyklės pažeidžia kitas SESV nuostatas, negali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka, aplinkybe, kad nacionaline priemone, kvalifikuota kaip valstybės pagalba, pažeidžiamos kitos nei su valstybės pagalba susijusios SESV nuostatos, galima veiksmingai remtis ginčijant sprendimo, kuriame Komisija mano, kad tokia pagalba yra suderinama su vidaus rinka, teisėtumą.

Kita vertus, Bendrojo Teismo nuomone, taip nėra sprendimų dėl valstybės pagalbos buvimo atveju. Šiuo klausimu jis pažymėjo, kad, žinoma, SESV 11 straipsnyje nustatyta, jog nustatant ir įgyvendinant Sąjungos politikos ir veiklos kryptis turi būti atsižvelgiama į aplinkos apsaugos reikalavimus. Tačiau tokia integracija turi būti įgyvendinta pagalbos suderinamumo nagrinėjimo etapu, o ne jos egzistavimo nagrinėjimo stadijoje. Kadangi atsižvelgimas į bendrojo intereso pagrindą yra nereikšminga aplinkybė jos kvalifikavimo kaip valstybės pagalbos etapu, Bendrasis Teismas mano, kad aplinkybe, jog nacionaline priemone pažeidžiamos kitos Sąjungos teisės nuostatos nei susijusios su valstybės pagalba, negalima veiksmingai remtis tam, kad būtų nustatyta, jog ši priemonė yra valstybės pagalba. SESV 107 straipsnio 1 dalies tekstui prieštarautų teiginys, jog kadangi nacionaline priemone pažeidžiamos kitos Sutarties nuostatos, tai yra valstybės pagalba, nors ji neatitinka šioje nuostatoje aiškiai numatytų pagalbos nustatymo sąlygų.

Anot Bendrojo Teismo, tas pats *a fortiori* taikoma ir valstybės narės teisės nuostatoms. Tiek iš vienodo Sąjungos teisės taikymo, tiek iš lygybės principo reikalavimų matyti, kad Sąjungos teisės nuostatoje, kurioje nedaroma aiški nuoroda į valstybių narių teisę, norint nustatyti jos prasmę ir apimtį, vartojamos sąvokos visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinamos autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir atitinkamu teisės aktu siekiamą tikslą. Bendrasis Teismas konstatuoja, kad SESV 107 straipsnio 1 dalyje nėra jokios aiškios nuorodos į valstybių narių teisę. Be to, ne Komisija, o kompetentingi nacionaliniai teismai turi tikrinti nacionalinių priemonių teisėtumą pagal nacionalinę teisę. Šiuo atžvilgiu, jei būtų pripažinta, kad dėl valstybės narės teisės nuostatų pažeidimo Komisija turėtų kvalifikuoti nacionalines priemones kaip valstybės pagalbą, ji galėtų priimti sprendimą dėl šių priemonių teisėtumo pagal nacionalinę teisę, pažeisdama nacionalinių teismų jurisdikciją.

Taigi Bendrasis Teismas **atmetė *Dansk Erhverv* teiginį, kad Komisija, nagrinėdama, ar atleidimo nuo užstato rinkimo priemonė yra valstybės pagalba, turėjo atsižvelgti į Vokietijos pareigas, kylančias iš Direktyvos 94/62, principo „teršėjas moka“ ir Vokietijos teisės.**

Antra, nagrinėdamas prieštaravimą, susijusį su tuo, kad Komisija, vertindama, ar baudų neskyrimas yra iš valstybės išteklių finansuojama nauda, taikė naują teisinį kriterijų, susijusį su atitinkamų teisės aktų aiškinimo sunkumais, Bendrasis Teismas pažymi, kad nagrinėjamu atveju baudų neskyrimas yra neatsiejamas nuo užstato nerinkimo, taigi ir nuo galiojančių teisės aktų aiškinimo, kurį praktikoje pripažino kompetentingos regioninės Vokietijos institucijos. Tokios aplinkybės neatitinka nė vieno iš dviejų atvejų, iki šiol nagrinėtų jurisprudencijoje dėl baudų.

Tokiomis aplinkybėmis, Bendrojo Teismo teigimu, Komisija teisingai rėmėsi nauju teisiniu kriterijumi, susijusiu su reikšmingų teisės aktų aiškinimo ir valdžios institucijų naudojimosi turimais baudžiamaisiais įgaliojimais ryšiu, siekdama išnagrinėti, ar baudų neskyrimas gali būti laikomas iš valstybės išteklių finansuojama nauda. Komisija taip pat teisingai nusprendė, kad teisės aktų aiškinimo sunkumai iš principo leidžia atmesti galimybę baudų neskyrimą laikyti atleidimu nuo baudų, reiškiančiu valstybės pagalbą. Situacija, kai kyla sunkumų aiškinant teisės normą, už kurios pažeidimą gali būti skiriama bauda, atitinkamos naudos aspektu aiškiai skiriasi nuo situacijos, kai kompetentinga valdžios institucija nusprendžia atleisti įmonę nuo baudos, kurią ji turi sumokėti pagal teisės aktus. Pirmuoju atveju, priešingai nei antruoju, nėra išankstinio įsipareigojimo. Atsižvelgiant į tai, kad teisės normos apimtis neaiški, neteisėtas elgesys nėra akivaizdus, taigi esant tokiai neaiškiai situacijai baudos skyrimas už tokį elgesį neatrodo būtinas ar neišvengiamas.

Vis dėlto Bendrasis Teismas patikslino, kad kriterijus, susijęs su sunkumais aiškinant taikytinus teisės aktus, gali būti taikomas tik jeigu šie sunkumai laikini ir yra laipsniško normų aiškinimo

proceso dalis. Komisija nenurodė, kad aiškinimo sunkumai yra laikini ir būdingi laipsniškam normų aiškinimui, nors šios dvi sąlygos turi būti įvykdytos, kad būtų galima konstatuoti valstybės išteklių nepanaudojimą. Šiuo atžvilgiu, kalbėdamas apie laikiną galimų teisės aktų aiškinimo sunkumų pobūdį, Bendrasis Teismas pažymėjo, kad **Komisija nenurodė jokios ypatingos aplinkybės, kuri galėtų pateisinti, kodėl toks neaiškumas išliko nuo 2005 ar net 2003 m. Be to, dėl teisės aktų aiškinimo sunkumų, kurie būdingi laipsniškam normų aiškinimui, buvo konstatuota, kad jokie bylos dokumentai neleidžia daryti išvados, jog tokie sunkumai buvo šalinami.**

Todėl **Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija padarė teisės klaidą, kai priėjo prie išvados, jog su valstybės ištekliais susijusi sąlyga nebuvo įvykdyta, neišnagrinėjusi, ar aiškinimo sunkumai, kuriais ji rėmėsi, buvo laikini ir būdingi laipsniškam normų aiškinimui.** Ši išvada yra požymis, leidžiantis manyti, kad Komisija per šį pirminį etapą negalėjo įveikti visų didelių sunkumų, su kuriais susidūrė siekdama nustatyti, ar užstato nerinkimas ir baudų neskyrimas yra valstybės pagalba. **Kadangi buvo nustatyti kiti didelių sunkumų, kurių Komisija negalėjo įveikti per pirminį nagrinėjimo etapą, požymiai, Bendrasis Teismas panaikino visą ginčijamą sprendimą.**

PASTABA: Apeliacinis skundas tik teisės klausimais dėl Bendrojo Teismo sprendimo ar nutarties gali būti paduotas Teisingumo Teismui per du mėnesius ir dešimt dienų nuo tokio sprendimo ar nutarties įteikimo dienos.

PASTABA: Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama panaikinti Sąjungos teisei prieštaraujančius Sąjungos institucijų teisės aktus. Tam tikromis sąlygomis valstybės narės, Sąjungos institucijos ir asmenys Teisingumo Teisme arba Bendrajame Teisme gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Jeigu ieškinyje pagrįstas, teisės aktas panaikinamas. Atitinkama institucija turi užpildyti teisės spragą, kuri gali atsirasti panaikinus teisės aktą.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Bendrojo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127